

EL IV GALEUSCA, ENTRE L'IMPASSE I LA RENOVACIÓ

Els escriptors es troben a València

Del 29 d'octubre a l'1 de novembre s'ha reunit a València el IV Encontre d'escriptors gallecs, bascos i catalans. Un Encontre que enguany ha viscut entre la sordina dels mitjans de comunicació i el replantejament de la pròpia dinàmica.

Enric Sòria

Per primera vegada s'ha celebrat a València un dels encontres, el IV, d'escriptors gallecs, bascos i catalans. València era una plaça difícil per al Galeusca per raons evidents. Els assistents, com era previsible, s'han trobat amb un ambient prou distint al que s'havia fet habitual: aquest ha estat l'encontre d'escriptors en «les altres» llengües de l'estat amb menys presència oficial i menys eco informatiu de tots els quatre. No és que els *media* valencians no se n'hagen ocupat en absolut, però ho han fet en una proporció ínfima comparada amb la dels mitjans de Catalunya, Euskadi o Galícia en els anys respectius, i si tenim en compte de quina mena és part de la premsa valenciana, potser haurà valgut més així.

Els escriptors han discutit entre ells, doncs, quasi en el buit, i probablement això haja ajudat a fer que el qüestionament de l'eficàcia d'aquests encontres i la demanda d'una renovació del model seguit fins ara s'hagen deixat

sentir amb més força que mai. D'altra banda, el present Encontre *sí* que ha servit perquè molts escriptors s'hagen endut a casa una impressió directa i una mica més precisa de la complexa realitat social i cultural valenciana.

Els participants en l'Encontre es van endur com a mínim una impressió més precisa de la realitat cultural del país.

El congrés es diverteix

Els actes del IV Galeusca, que enguany es centrava en el tema de la llibertat (i la seua mancança) i l'escriptor, s'han celebrat del dijous 29 d'octubre a l'1 de novembre, tots a l'hotel Rei En Jaume de València, encara que en un principi s'havia anunciat que també se'n farien al ja no tan flamant Palau de la Música i Congressos.

Abans de començar l'Encontre, l'editorial 3i4 donava la benvinguda a la trentena d'escriptors joves que havia convidat perquè pogueren assistir a l'Encontre i als premis Octubre. Els joves hagueren d'encaixar tres discursos moderadament curts de Vicent Berenguer, l'encarregat de la maniobra, Vicent Alonso, director literari de 3i4

i Eliseu Climent, editor. Hi seguí una abundosa ingestió de líquids amb contingut etílic i cap als Encontres falta gent.

A les vuit i mitja hi tenia lloc la inauguració oficial amb la salutació satisfeta de Joan Fuster, actual president de l'associació d'escriptors en llengua catalana. En acabant, una selecta representació de la cultura catalana de totes les edats s'obria pas cap als restaurants i pubs del barri vell. El carrer de Cavallers i voltants esdevenia per una nit una revetla literària sostinguda fins a altes hores de la matinada. Els Encontres havien començat, el Lisboa, Cavallers o Arana n'eren ara les seus.

Ponències i ponents

El divendres 30 en començaven els treballs. Entre les ponències del matí n'hi havia de tot, el lirisme de Felipe Juaristi, el cartesianisme esquerrós —estil assemblea dels primers 70— de Laura Mintegi, els sucosos exemples aportats per Méndez Ferrín (únic cas conegut d'escriptor contemporani empresonat, fa uns anys, per una obra que mai no va fer pública) sobre dades, comentaris i punts de vista que cap mitjà de l'estat espanyol no gosaria de publicar mai. Uns

exemples que, dissortadament, no podem reproduir. Josep Palàcios es despenjava amb un entre apòleg i narració, dens i acurat, però que semblava, en aquest context, una mica fora de lloc.

Si el nivell de les ponències no era, en general, massa elevat, el debat va estar prou bé. Hi destacà un apunt preocupat d'Antoni Serra sobre l'aparició d'un fenomen nou dins la cultura catalana: l'embranchida d'una ideologia espanyolista amb el català com a vehicle lingüístic. Observació realista que tingué la virtut de desfer l'agradable tòpic que en determinades llengües només es pot escriure bondat.

A les 5 de la vesprada l'advocat Adrià Gual dissecionava la inconcreta Llei de propietat intel·lectual que en un futur probable caurà damunt del gremi lletraferit, mentre que el dissab-

te 31 la sessió va anar dedicada, d'una manera una mica confusa, a les relacions de l'escriptor amb empresaris, mitjans àudio-visuals, premsa i ensenyament, amb denúncies de tota mena, les transformacions que reben al País Valencià els textos destinats a l'escola —Josep Franco dixit—, el filibusterisme practicat per moltes editorials o l'abús de l'etiqueta de «llibre de butxaca» per rebaixar els percentatges de drets d'autor (Ignasi Riera) o la manipulació a què els àudio-visuals sotmeten constantment l'obra literària, concretada en un exemple espectacular: l'adaptació al cinema de *Laura* de Mi-

tres idiomes, el primer esborrany d'actuació de la qual va ser presentat per Isidor Cònsul i àmpliament debatut pels assistents. L'Encontre va donar suport també a l'avantprojecte de Llei del llibre presentat pel col·lectiu basc al Parlament d'Euskadi i Ignasi Riera, amb l'amenitat que el caracteritza, informà breument de les peripècies patides pel projecte de l'Institut de les Lletres Catalanes, la futura aparició del qual inevitablement incidirà en la dinàmica de l'associació d'escriptors en llengua catalana.

A la vesprada van ser elaborades les conclusions, que denunciaven una vega-

Un nivell no massa alt en les ponències es va veure compensat per un debat suficient.

quel Llor (Isabel Clara Simó). Antoni Serra, particularment afortunat en aquest Encontre, va fer una encesa defensa del cinisme i una invitació a no sacralitzar tant el producte literari.

La recerca de l'eficàcia

Com en altres anys, i amb alguns matisos i excepcions, les intervencions basques han estat les més ideològiques, les gallegues les més donades al plany i les catalanes les més pragmatistes.

També hi hagué algun creuament *sotto voce* de retrets entre «gremialistes» i «utòpics». Es va parlar molt el dissabte sobre com millorar la situació de les tres literatures i la dels seus escriptors. Entre elles hi havia, naturalment, la de facilitar un ampli corrent de traducció. Enguany ha estat creada una comissió per promoure la traducció als

da més la marginació que segueixen patint les tres llengües i avisen del perill de «l'autosatisfacció acrítica per una difusió només parcial de les nostres llengües i literatures».

A la nit, els congressistes assistien als Premis Octubre i, l'endemà, els que quedaven sans i estalvis, s'embarcaven a les 7 del matí en els autocars que els havien de dur a Elx, per gentilesa de l'alcalde, a contemplar el Misteri.

Una cosa ha quedat clara en aquests encontres. Amb quatre anys més a les esquenes, els assistents ja han après alguna cosa de les altres literatures, han perdut l'atracció de l'ignot. Abans que no s'esmussen amb la reiteració i la ineficàcia, aquests encontres haurien d'aprofundir l'anàlisi dels factors que pressionen contra totes tres literatures i perfilar instruments útils per superar-los. □